

HÊVI

Kovara Kurdi ya zarokan

Hejmar 9 Cotmeh 1981

www.arsivakurdi.org

HÊVÎ

Kovara Kurdi ya zarokan

TÊXISTINÎ

Şivan û Mar.....	2
Elfaba Hejmaran.....	7
Listîka Qafîkan.....	7
Çêkirin zor e lê xirakirin hêsa ye.....	11
Elik, Fatik û Manga Belek.....	14
Gelo hûn van tiştan dinasin.....	16

Şivan û Mar

Rojekê şivanek dî nav daristanê re derbas dibû, ku here mal. Lî ser riya xwe dit, ku lî rex rê agir bî deviyakê ketiye û dişewite Hew dit ku dengê jî deviyê tê, dibê;

"Şivano, şivano ez ketime bextê te, mîn jî vîr xelaske."

Şivan lê sekîni, dit ku mareke. Jê ra got;

"Tu mar î, ez newêrim te xelaskim."

Mar lê vegerand û got;

"Ger tu mîn xelaskî, ez ê jî rojekê bî kêri te bêm."

Şivan lî ser van gotin û lavayên mar dax waza wi qebûl kir. Pêre rabû, tûrê xwe bî serê darê (çoyê) xwe ve kir û dirêji mêr kir. Dema tûr ghişt ba mêr, mar xwe berdayê û şivan wi jî ser deviyê ani xwar.

Gava şivan devê tûr vekir, mar dî ci de xwe jî tûr kişand û lî dora stuyê wi piçikand. Şivan dî ci de mat ma ku çimamar ev bêbextiya pê re kir. Lê dî demek kin de, ev tertîlandina wi derbas bû û fitîli ser mêr jê pirsî:

"Ma xêr e birakê mar, tu diki çî biki?"

Mar lê vegerand û got:

"Ez mar im, ne biratiya min heye, ne ji dostitiya min. Niha ezê bi te vedim û te biku jim."

Pey vê axaftina mar re, tîrsa şivan hin ji zêdetir bû. Lê tîrsê pere nedikir, pêwîst bû, ji xwe re rêkê bibine û xwe ji destê mar xelas ke. Demekê fikiri, gelo çî bike. Rabû ji mar re got:

"Bîrakê mar, ma ne tu di deviyê de dikira bişewitiya, min te xelaskir. Niha ji tu yê çawa rabi vê bêbextiya han bi min re biki. Ger min te ji deviyê xelas nekira, niha tê di wir de şewiti bûna, ma ev ji heqê min e?"

Lê mar carekê biryara xwe dabû, ku wê pêvede. Jî ber vê yekê ji, tu peyv berbî serê wi ve nedîçû. Mar li şivan ve gerand û got;

"Ez fam nakim, min carekê gotiye ku ezê bî te vedim. Gere ez, maritiya xwe bipeytinim (îspat bikim)."

Şivan baş tê gîhişt ku, mar wê rast pêvede, lî ber gerandin wi xelas nake. Duv re got;

"Ê baş e, hey ku te biryara xwe daye, tu yê bî min vedi, ka em herin ba qadiyekî bira ifada me herduyan bigre, gelo em ki neheqin û paşê bî min vede."

Mêr got;

"Ka emê herin ba kê?"

Şivan;

"Hema ki berê lî me qelîbî emê jî wi serwal bikin."

Mar vê pêşniyara şivan qebûl kir û bî rêketin. Pîr çûn hindik çûn lî rûviyaki rast hatin. Rabûn serpêhatiya xwe ji serî heta dawiyê jî rûvi re gotin. Rûvi hineki ramiya û got:

"Baş e, lê dîbê ku, ez bûyerê ji seri de dî ci de bîbinim, gelo hela ka çawa bûye. Heta ku ez bûyerê dî ci de bî çavê xwe nebinim, ez nikarim tu bîryarekê bîdîm."

Herduyan ji vê peyvê dî cih de ditin û dane rê çûn şûna xwe ya berê.

Rûvî?

"Ka berê bûyer çawa bûbû, niha ji li ber çavên min cardin wisa bîkî, ku ez bîbinim."

Mar rabû hîlkîşîya ser deviyê. Pêre ar be ra deviyê dan û mêr bang kir got;

"Şivano min xelaske. Şivan rabû tûrê xwe bî serê darê xwe ve kir û dirêji mêr kir. Mar xwe berda tûr, şivan tûr ani dani erdê. Lê beri ku şivan devê tûr veke, Rûvî bang kir got;

"Ho şivano ma ew çiyê dî tûr de?"

Şivan got;

"Mar e."

Rûvî got;

"Ew çiyê dî destê te de?"

Şivan got:

"Ev ji dar e."

Rûvî got;

"De lêxe bîkuje, ma ne neyar e."

Dema rûvî wenî got, şivan darê destê xwe hîlani û bera ser fetla mêr da. Yek, dudu, sîsê mar temam kir û berda. Piştî rûvî vegeziya ser şivan û jê re got;

"Bîrakê şivan, bîra tu baş zanîbi, tu cari neyar ji merivan re nabe yar."

Elfaba Hejmaran

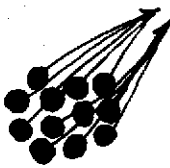
Geli hevalên jir!

Me dî Hêvi hejmara şeşa de bi giryazan heta deha jîmartîbû û nivisandîbû. Em fêrbûna xwendin û nivisandina jîmaran didominîn. Ka i car em jî yazda heta bisti disa bi giryazan bîjmêrîn û bînivisîn;

11
yazde

12
duwazde

13
sêzde

14
çarde

15
pazde

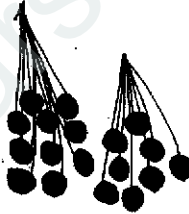
16
şazde

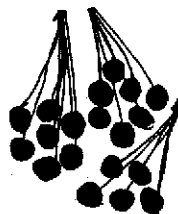
17
hivde

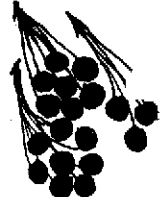
18
hijde

19
nozde

20
bist

LISTIKA QAFIKAN

Listîka qafîkan lî der tê listîn. Zarok dîbîn du ber. Hîndîktîrîn her berek dîvê jî du kesan kêmtîr nebe. Jî bo dagê "Şîlî û Zîwa yi" tinîn. Tîf dîkîn ser kevîreki hûr û pan û

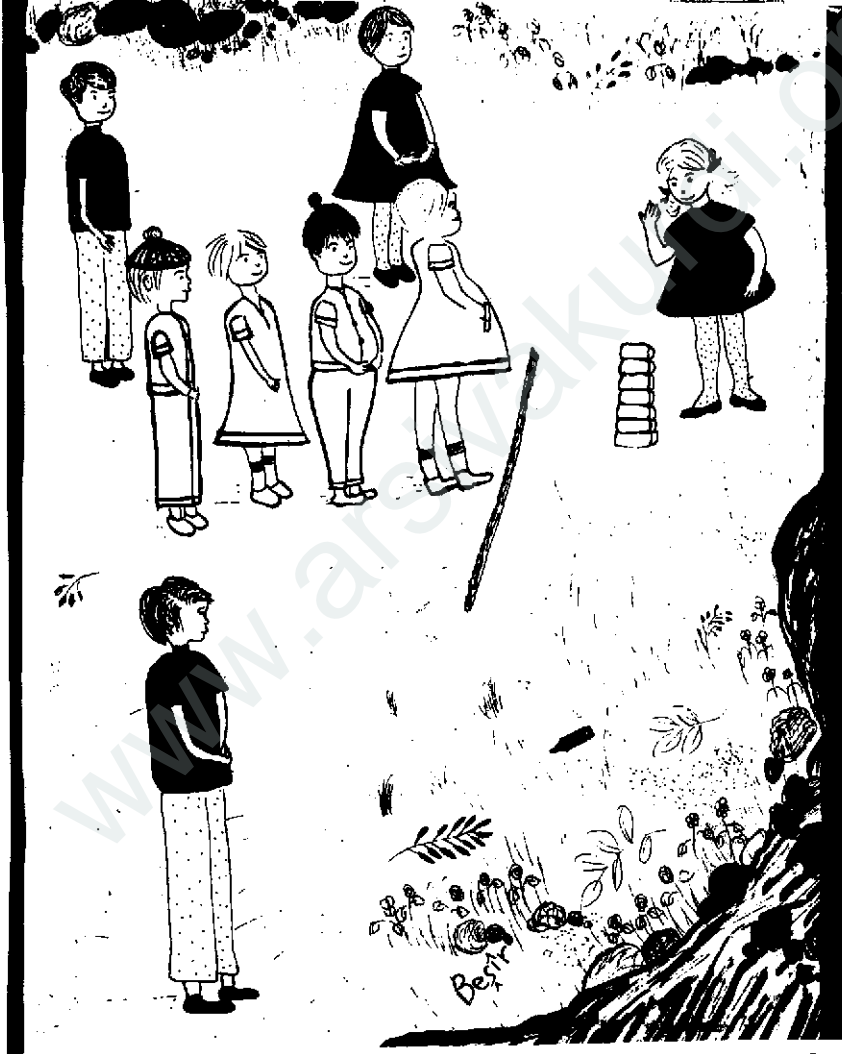
kevir davêjin hewa. Aliyê tîfê şîli û aliyê
dın ji zıwayi ye. Çaxa kevir dıkeve erdê, ki-
jan ali be, ew bera ku wê xwestibû qezenç dı-
ke û dest bî listikê dıkin.

Bera ku dibe diya dagê, yek jî wan heft
kevirên piçûk yên pan dide ser hev û qûçê çê
dıke. Lî pêşiya qûça qafıkan lingên xwe cõt
dıke û pêşiya aliyên xwe jî hev dıke û herdû
paniyên xwe dide ber hev. Hemû hevalên wi jî
jî wi dûr lî der û dora wi bela dıbin.

Komika himber jî qasî deh gavan dûrê qû-
ça qafıkan xêzeki dıqşının û hemû lî dûv hev
dıkevin dorê. Dı destê kesê pêşin de gogeki he-
ye. Ew heta kare gogê bî pit û bî hêz lî qûçâ
qafıkan dıxe û xıra dıke. Gava ku qafık xıra
dıbin, gog jî bî hêz dûr ve dere. Ew kesê, ku
lî ber qûça qafıkan diyadagê ye, lez dıke, qa-
fıkên ku jî ser hev dıkevin, dıde ser hev. He-
valên wi jî, jî dûrve jê re gogê dıgrın û ta-
vêjin wi. Bera ku qafıkan dıxe ew jî bazdıdın
heta ciyê qafıkan û paşve dırevın şuna xêzı-
ka xwe. Ger diyadagê dereng qafıkan bide ser
hev, ewên ku qafıkan dıxın bên ciyên qafıkan
û paşde herın şuna xêzıka xwe, wê çaxê ew lis-
tikê qezenç dıkin û jî serive gogê davêjin
qafıkan. Na, ger diyadagê zû qafıkan bide ser
hev û hevalên wi jî, zû gogê bavêjin wi û ew
jî gogê bî ewên himber xwe ve de, wê çaxê alı-
yê diyadagê listikê qezenç dıke. Bes diyadagê
kare gogê bî yên dij xwe ve de. Hevalên wi nı-
karın. Ew bî tenê jê re gogê davêjin. Koma him-
ber dıkeve ber qafıkan. Ci tê guhartın.

Car heye, ku ew kesên, ku gogê davêjin qû-

ça qafikan, nıkarın lı qûçê xın. Dibe ku gog
lı valayi dūr here. Wê çaxê disa ew kesê, ku
gogê davêje kare bazde here ber qûçê û paşte
vegere ciyê xwe. Lê diyadagê ji, zû bike û go-
gê bigre an ji hevalên wi, b1 lez gogê bavêj1
ne wi, ew ji lı wi kesi xe, disa bera diyada-
gê listikê qezenç dıke. Ci tê guhartin. Her

kesê ku jî bo gogê ketine dorê, careki bi tenê mafê wan ê gog avêtinê heye. Ger carekê gogê bavêje, lî qûça qafikan nexê û nîkaribe herê hinda qafikan û paşde bîzîvire ciyê xwe, mafê gogê û avêtinê wenda dike. Îcar kesê, ku lî dû wî di dorê de ye, mafê xwe yê gog avêtinê bîkartine. Çaxa ku yê duduya qafikan bîxê divê herdu bî hev re bazbîdî heta hinda qafikan û paşve vegerî diyardagê jî gogê lî herduyan lî kê xe jî listîk taw e.

Çekirin zor e le xırakirin hesa ye

Du çelên kevroşka dı nav erdê niska da
lı bendâ diya xwe bûn. Diya wan çaxa jı malê
dabû rê, baş temi lı wan kırîbû tev nelivîn.
Lê belê dı pey çûyuna diya wan bı demekê nı-
hêrin ku çend pale, dı dest wan de qırımên
wan û dest bı çınina niska kırîn.

Berek du ber çınin û lı hev civiyan dest
bı şêwrê kırîn. Yeki jı wan got;

"Jı vir heta wir emê biçînîn."

E duduya got;

"Na jı vir heta wir emê iro biçedinîn."

E sısıya got;

"Na lo, emê iro gışi biçedinîn."

Gışa bı hev re gotîn;

"Erê eme iro gışi biçînîn."

Dema ku pale dipeyivîn, kevroşkan lı wan
guhdari dıkir û dı pey vê biryara palyan re
kevroşk herdû bı lez çûn ba diya xwe û go-
tîn;

"Dayê vane pale hatine niska dıçînîn û
nêzıkiyê lı me dıkın, ka beri ku ew bıghijın
me, em birevîn."

Diya wan got;

"Na ew nıkarın iro vi erdi gışi biçî-

nın."

Bû sibe cardın pale hatın çininê. Her ye-
ki du qırım lı bakırın û lı hev civiyan. Gışa
bı hevra gotın;

"Çiye em hêdi, hêdi pê ketine were em iro
vi erdî gışi bıqedinin. Yeki got;

"Em jı vir dest pê bıkın."

Yê dın got;

"Na em jı vir dest pê bıkın."

Werhasıl lı hev nekırın û jı hevra gotın
de ka em sibê werın bıqedinin.

Kevroşk cardın tırsiyan û bazdan ba diya
xwe. Gotın;

"Dayê, pala biryar dan ku wê vi erdî sibê
bıqadinın, ka em jı xwe re birevın."

Diya kevroşka got;

"Metırsın, ew dıbêjın lê belê nıkarın bı-
qedinin, ez bı wan zanım."

Kevroşk vegeriyan ciyê xwe. Bû sıbetı-
rê cardın pale hatın, lı hev kom bûn, û yeki
go; em jı vir dest pê bıkın, yê dın go, ka em i
ro gışi bıçının. Kırın nekırın bı tu awayi lı
hev nekırın. Paşê jı hev re gotın ev erda bı
çininê qet naqede û em tu carî jı nıkarın bı
qedinin. A baş ew e ku em ağır berdınê, bışewi-
tının û xwe jê xelas bıkın.

Gava ku kevroşkan van peyvın bıhistın, bı lez
bazdan ba diya xwe. Dema gıhiştın ba diya xwe
bın lı wan çikiya bû. Bı hilke hılk dest bı
axaftınê kırın. Gotın:

"Dayê vane pale hatın, dıbên em nıkarın
bı çininê vi erdî bıqedinin, a baş ew e ku
ağır berdınê û bı derbekê xwe jı xelas bıkın

Çaxa kevroşkan vêya gotin, diya wan got:

"Rast e ew nikarin bi sebir biçûn lê belê wê karibin bişewitînin. Çêkirin zor e, lê xerakirin pîr hêsa ye. Zû bikin em xwe xelas-
kin."

www.arsivakurdi.org

ELIK, FATIK U MANGA BELEK

Dûmahika hejmara berê

Ap û amojnek Elik û Fatikê hebûn. Bî taybeti amojna wan qet xêra wan nedixwest. Wê didit ku Elik û Fatik baş idara xwe dikin û didebirin. Lî mêrê xwe kîr rîk, ku mêrê wê bila bî razyên xwe yên sêwi bine mala xwe. Mêrê wê (A-pê zarokan) ji tu çare û mukûn nedit, çû Elik û Fatik û manga wan a belek ani mala xwe. Her çiqas Elik û Fatikê nedixwestin, lê cardin ne qayılıya wan pere nekîn.

Amojna wan qet xêr bî zarokan nedikir. Lê disa ji bî şirê manga belek ew xurt û mezin dibûn. Amojna xêr nexwaz û çavnebar, zarok pan û kîfş kîr ku zarok şirê mangê dixwin. Jî xwe wê, gava mange didot, qet nikari bû çil kek şir ji, jê bigre. Ser vê rewşa han Amojnê dekek hazir kîr, ku zarokan jî manga wan bike

Wê, rojekê xwe lî nexweşiyê dani. Pêşiyê hinek nanê şikeva (Tirê) pat û kîr bin nivinê xwe. Paşiyê ket nav nivinan û got: Ez nexweşim Gava xwe bor dikir, kirtî kirta nanê hişk. Wê çaxê wê bî nalin û giri digot:

-Wêêê... ev çî nexweşiya giran bû, ez pê ketim. Ez vê carê xilas nabim, dimrim!

Mêrê wê ji ditirsiya. Ger jîna wî bîmra, wî yê bî ewqas zarok ve wê perişan bîba. Xeynî Elik û Fatikê, birrek zaroyên wan jî hebun..

Jîna wî qet tiştêk nedixwar. "Jî goşt bêtir dilê min tiştêki naxwaze. Vê manga Belek a

han ji xwe tim sitewre. Me rojekê çilkek şirê wê neditiye; wê şerjê kîn. Bila hîm zarok bixwîn û gumane ez ji çend pari bixwîm. Dibe hê rîzqê min li vê dinê heye.." digot. Mêrê wê disa bê çare, biryar da kumangê serjê ke.

Alîk û Fatîk carek din çûn ser afirê mangê û dest bi giri kirin. Mange care din ji hat zîman û got:

- Çiye, hûn vê carê çima digirin?

- Wê te serjê kîn. Amojîna me dixwaze û apê me ji razi kiriye. Em dê çî bîkî wê çaxê. Ji xwe amojîna me çav lêye ku me ji birçîna bîkuje... gotin zaroyan bi giri.

Mangê gavek şunda ji wan re got ku:

- Apê xwe re bêjin ku, gava min serjê dike bîlas sêlek xweliya agir bide bîn histuyê min bo ku xwîna min nerijî erdê. Bî vi awayî ew gava min serjê dîkî ez dîpişkîm û toza xweliyê dikeve çavên wan, xwe şaş dîkî û dî-kevin bêliyê. Hun wê gavê xwe davêjin ser piştî min û em bi hev re direvin, xwe xelas dîkî... Amojîna we ji hema bîra bîmre, ger ew bê goşt dimre.

Zarok yekser çûn ba apê xwe û serjê kirîna bi vi şerti pê dan qebulkirin û dest bi haziriyê kirin. Dû re manga anîn bo ku serjê kîn. Gava apê Alîk û Fatîkê kêra xwe derxist ku bavêje

Dûmahîk heye

GELO HUN VAN TIŞTAN DINASIN ?

Geli hevalan,
Lı jêr hın wêne hene.Û lı bın me navê wan
nıvısiye.Lê hınek tip kêm hatıne nıvısın.
Gelo hun dıkarın lı gor wênan ciyên vala
dagırın.

KEV. OŞK

DE. TE .

CE. TE

MI. İ . K

PI. TUK

RO. İ

KU. IK

www.arsivakurdi.org

ISSN: 0280-0241

HÊVÎ: Kovara Kurdi ya zarokan / Kurdish children magazine / Kurdisk
barn tidning * ADRESS / NAVNÎŞAN: Hêvi: BOX 5034 163 05 Spånga-
SWEDEN. * PRIS / BÛHA: 5 Kronor. * SUBSCRIPTION / ABONE: 40
Kronor per år, 20 kr. per 6 månader. * POSTGÎRO: 439 33 42-3